

Advies Natuurwaarden Vogelobservatorium

BügelHajema

Plek voor ideeën

Advies Natuurwaarden Vogelobservatorium

Inhoud

Rapport en bijlagen

26 juni 2017

Projectnummer 859.02.50.00.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Plangebied en voorgenomen plannen	7
2.1	Ligging	7
2.2	Huidige situatie	7
2.3	Voorgenomen plannen	7
3	Natuurgebieden - Wet natuurbescherming	11
3.1	Algemeen	11
3.2	Natura 2000-gebied Haringvliet en het plangebied	11
3.3	Vogelgegevens	13
3.4	Toetsing	14
	3.4.1 Aanlegfase	15
	3.4.2 Gebruiksfase	18
3.5	Conclusie	19
	3.5.1 Aanlegfase	19
	3.5.2 Gebruiksfase	19
4	Natuurnetwerk Nederland	21
4.1	Algemeen	21
4.2	Natuurnetwerk Nederland in Zuid-Holland	21
4.3	Natuurnetwerk Nederland en het plangebied	22
4.4	Toetsing	23
4.5	Conclusie	24
5	Soortenbescherming	25
5.1	Vaatplanten	26
5.2	Zoogdieren - vleermuizen	26
5.3	Zoogdieren - overige	27
5.4	Vogels	28
5.5	Amfibieën	29
5.6	Reptielen	30
5.7	Vissen	30
5.8	Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	30
6	Conclusie en consequenties	31
6.1	Beschermde gebieden	31
6.2	Beschermde soorten	31
6.3	Uitvoerbaarheid	32
7	Bronnen	33
7.1	Veldbezoek	33

7.2	Media	33
7.3	Literatuur	34

Bijlagen

Inleiding

Vogelbescherming heeft het voornemen om een vogelobservatorium met toegangspad te realiseren in Natuurgebied Scheelhoek, gelegen ten oosten van de haven van Stellendam op Goeree Overflakkee. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient een bestemmingsplanprocedure te worden gevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soorten bescherming en gebiedsbescherming).

AANLEIDING

Het Advies Natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van de bovengenoemde activiteit. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ met de daaraan gekoppelde provinciale verordening en het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

DOEL VAN HET ADVIES

De ligging van het plangebied (twee zoeklocaties) wordt weergegeven in onderstaand figuur (figuur 1).

PLANGEBIED

Figuur 1. Luchtfoto met ligging plangebied, zoeklocaties vogelobservatorium A en B (bron kaartondergrond: Google earth).

Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen:

OPZET VAN HET RAPPORT

- beschrijving van het plangebied en de voorgenomen plannen;

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

	- beschrijving van de effecten op beschermde natuurgebieden in het kader van de Wnb (Voortoets); - beschrijving van de effecten op provinciaal beschermde natuurgebieden; - beschrijving van de effecten op, in het kader van Wnb, beschermde planten- en diersoorten; - conclusies en consequenties.
INFORMATIE	De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op: - bestaande bronnen zoals databanken (Quickscanhulp, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites); - verkennend veldbezoek waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten.
BEOORDELING	Op basis van de bekende gegevens en het veldonderzoek zijn de mogelijke effecten als gevolg van de toekomstige ontwikkelingen bepaald. Daarnaast zijn (de effecten van) deze ontwikkelingen beoordeeld in het kader van de natuurwetgeving. Het is mogelijk dat het onderzoek aantoont dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is.
BEVINDINGEN	Tot slot worden in het hoofdstuk Conclusie en consequenties de bevindingen van het onderzoek kort weergegeven.

Plangebied en voorgenomen plannen

2.1

Ligging

Door de initiatiefnemer zijn twee zoeklocaties aangewezen als plek waar het vogelobservatorium gerealiseerd zou kunnen worden (zie figuur 1). Beide locaties zijn gelegen aan de westzijde van natuurgebied Scheelhoek, direct ten oosten van de haven in Stellendam op Goeree Overflakkee.

2.2

Huidige situatie

De meest westelijke zoeklocatie (locatie A) ligt aan de zuidoever van het Haringvliet (foto 1, volgende pagina). Op deze zoeklocatie zijn vochtig duinstruweel en rietruigte met bomen en struiken aanwezig. Ter plaatse van locatie A zijn de omstandigheden licht vochtig tot nat.

Locatie B ligt op een klein eiland (foto 2, volgende pagina). Op dit eiland is een wilgenstruweel aanwezig, met langs de randen en op de westerse kopse kant een natte oevervegetatie. Op locatie B (de oosterse kopse kant) is het iets droger en zijn zandige plekken aanwezig met een schrale vegetatie aanwezig.

In de huidige situatie geldt op beide locaties een betredingsverbod.

Wanneer in voorliggende rapportage over 'plangebied' wordt gesproken, betreffen dit locatie A en B tezamen.

2.3

Voorgenomen plannen

Vogelbescherming is voornemens om op één van de locaties een vogelobservatorium te realiseren, die het midden houdt tussen een vogelkijkhut en een infopunt. Het ontwerp is nog niet concreet uitgewerkt, maar het gebouw zal ingepast worden in het gebied en wordt mogelijk deels ingegraven. Door middel van een toegangspad vanaf het parkeerterrein bij de haven wordt het gebouw voor voetgangers bereikbaar gemaakt.

Een belangrijk uitgangspunt bij het ontwerp is dat de aanleg en het gebruik zo min mogelijk verstoring tot gevolg heeft. Zo zal het toegangspad worden afgeschermd door schermen aan weerszijden en wordt de observatie van vogels alleen mogelijk gemaakt vanuit het gebouw of vanachter een (kijk)schermd. Daarnaast zal, wanneer sprake is van een fundering met palen, de palen middels 'schroeven' geplaatst worden.

De uitvoering van de werkzaamheden wordt beoogd in de periode juli tot en met oktober 2018. De aanvoer van de bouwmaterialen zal, indien gekozen wordt voor locatie A, over het aan te leggen toegangspad plaatsvinden. Indien gekozen wordt voor locatie B zal de aanvoer van bouwmaterialen eveneens zoveel mogelijk via het aan te leggen toegangspad plaatsvinden. In dat geval moeten een aantal grotere bouwmaterialen of machines echter mogelijk over water en/of over het bestaande beheerpad via de eilanden ten oosten van locatie B plaatsvinden. Dit laatste zal op hooguit enkele op dagen verspreid over de aanlegfase plaatsvinden.

Foto 1. Locatie A gezien vanaf het zuiden

Foto 2. Locatie B gezien vanaf het westen

Natuuurgebieden - Wet natuurbescherming

3.1

Algemeen

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Zo zijn in de Wnb de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, te voorkomen, bepaalt de Wnb dat plannen en projecten die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten (de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied), niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. In voorliggende situatie dient toetsing plaats te vinden aan de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Haringvliet, waar het plangebied onderdeel van uit maakt. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Deze paragraaf is geschreven als Voortoets in het kader van de Wnb. Het begrip 'Voortoets' komt niet als zodanig voor in de Wnb. Het begrip wordt in de praktijk echter veel gebruikt als naam voor een globale toetsing waarmee een indicatie wordt verkregen van de mogelijke (significant) negatieve effecten van een activiteit op, in het kader van de Wnb beschermde, Natura 2000-gebieden. Door een Voortoets uit te voeren, wordt de vraag beantwoord of er een kans bestaat dat de activiteit (significant) negatieve effecten met zich meebrengt. De provincie Zuid-Holland is in voorliggende situatie in het kader van de Wnb het bevoegd gezag.

VOORTOETS

3.2

Natura 2000-gebied Haringvliet en het plangebied

Het plangebied (locatie A en B) ligt in Natura 2000-gebied Haringvliet (zie figuur 3). Andere beschermde natuurgebieden middels de Wnb liggen op zodani-

INVENTARISATIE

ge afstand van het plangebied dat deze geen negatieve effecten zullen onder- vinden van de beoogde ontwikkelingen.

Figuur 3. Ligging van de zoeklocaties A en B (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebied Haringvliet (gele vlak) (bron: www.synbiosys.alterra.nl).

Onderstaand volgt een beschrijving van Natura 2000-gebied Haringvliet.

BESCHRIJVING HARING- VLIET

Het Haringvliet is een afgesloten zeearm die via een open verbinding met het Hollands Diep deel uitmaakt van de delta van Rijn en Maas. Na de voltooiing van de Haringvlietsluizen in 1970 vormt het Haringvliet een groot zoetwater- bekken, dat via een aantal waterwegen nog in verbinding staat met de Noord- zee. Het peil wordt beïnvloed door de Haringvlietsluizen en de bovenstroomse stuwen. Aan de oevers van Voorne-Putten, de Hoeksche Waard en Goeree- Overflakkee bestaat het landschap uit grasgorzen, riet- en biezenvelden, be- groeide en onbegroeide zand- en slikplaten grenzend aan het open water. Een aantal voormalige platen zijn door vooroeververdediging en aanvulling met grond uitgegroeid tot uitgestrekte gebieden (Ventjagersplaten en Slijkplaat). In het Haringvliet ligt het eiland Tiengemeten. Een deel van de rietlanden en zilte gorzen is door begrazing omgevormd in grasland van brakke bodem (zil- verschoonverbond), terwijl onbegraasde delen zich ontwikkeld hebben tot riet, brakke ruigte en struweel (Ministerie van EZ 2015).

Voor Natura 2000-gebied Haringvliet zijn in het aanwijzingsbesluit instandhou- dings-doelen opgenomen voor 3 habitattypen, 8 habitatrictlijnsoorten (1 zoogdiersoort en 7 vissoorten), 10 broedvogels en 26 niet-broedvogelsoorten. Een kopie van de essentietabel met daarin de kernopgaven van deze habitatty- pen, habitatsoorten en vogelsoorten, is opgenomen in bijlage 1.

Uit het Ontwerp Natura 2000-beheerplan van de Haringvliet blijkt dat het habitattype 'Slikkige rivieroever' (H3270) voorkomt langs de oevers van de Scheelhoekeilanden (Ministerie van IenM & RWS 2015). Het eiland waarop locatie B ligt is een van deze eilanden. Op de locaties zelf zijn geen (aangewezen) habitattypen aanwezig.

In de omgeving van het plangebied is leefgebied voor noordse woelmuis hoofdzakelijk aanwezig in het binnendijks gelegen deel van de Scheelhoek (Ministerie van IenM & RWS 2015). In het plangebied zelf is op locatie A suboptimaal leefgebied voor deze soort aanwezig. Uit soortgericht muizenonderzoek blijkt echter dat deze soort niet aanwezig is in het plangebied (zie ook paragraaf 5.3). Leefgebied voor vissen is op locatie A en B niet aanwezig. Het omringende oppervlaktewater maakt voor de vissoort elft onderdeel uit van potentieel opgroeigebied en voor de vissoort bittervoorn vormt het geschikt habitat (Ministerie van IenM & RWS 2015). Voor de andere aangewezen vissoorten vormt het omringende oppervlaktewater geen geschikt opgroeigebied (fint), leefgebied (rivierdonderpad) en/of doortrek gebied (zeeprik, rivierprik, zalm en fint) (Ministerie van IenM & RWS 2015).

Uit het Ontwerp Beheerplan blijkt wel dat onder andere de Haringvliet ter hoogte van het plangebied is aangemerkt als jaarrond kwetsbaar gebied voor kustbroedvogels. Daarnaast wordt beschreven dat de aangewezen broedvogels van moerasgebied en rietlanden (blauwborst, bruine kiekendief en rietzanger) onder andere broeden in Scheelhoek. Door de niet-broedvogels wordt het Haringvliet gebruikt als foerageer- en/of overwinteringsgebied.

Het natuurgebied Scheelhoek is in het Toegangsbeperkingsbesluit Haringvliet² aangewezen als beschermingszone waarbinnen recreatief gebruik, zoals wandelen, niet is toegestaan.

3.3

Vogelgegevens

Om een inschatting te kunnen maken van de potentiële effecten op de aangewezen broedvogels en niet-broedvogels, heeft Vereniging Natuurmonumenten een broedvogelonderzoek van Hoekstein uit 2014 en NDFF³-gegevens van niet-broedvogeltellingen aangeleverd van de Scheelhoek en de Haringvliet in de directe omgeving van de Scheelhoek.

Het plangebied ligt tussen twee watervogelgebieden in. Eén telgebied omvat het natuurgebied Scheelhoek, terwijl het tweede telgebied bestaat uit het aan de Scheelhoek grenzende deel van het Haringvliet (zie bijlage 3). De wa-

² Ministerie van Economische Zaken (2016) Toegangsbeperkingsbesluit Haringvliet. Kenmerk: DGAN-NB/16170115

³ Nationale Databank Flora en Fauna

tervogelgegevens bestaan uit totaalaantallen per soort voor de twee watervogeltelgebieden (Vereniging Natuurmonumenten 2016).

Voor de voorliggende rapportage is gewerkt met de seizoensgemiddelden van 2011-2015 (dit betreffen de meest recente gegevens). Het seizoensgemiddelde van deze periode is vergeleken met de doelaantallen voor het Natura 2000-gebied. Aan de hand hiervan is berekend welk percentage van het doelaantal in beide watervogeltelgebieden verblijft (bijlage 3).

Een exacte effectbepaling voor het plangebied wordt bemoeilijkt doordat de gegevens uit de telgebieden op gebiedsniveau zijn en niet beschikbaar zijn als aparte puntwaarnemingen. Voor een aantal soorten wordt een (significant) negatief effect echter op voorhand niet verwacht, omdat de aantallen in de telgebieden minder dan 1 % van het instandhoudingsdoel uitmaken. Dit betreft de soorten dwerggans, kleine zwaan, pijlstaart, smient, topper en visarend (zie bijlage 3). Voor de overige niet-broedvogelsoorten is dit niet het geval. In de volgende paragraaf zijn mogelijke effecten op niet-broedvogels dan ook nader uitgewerkt.

3.4

Toetsing

Voor een verkenning van de mogelijke (significant) negatieve effecten is gebruik gemaakt van de Effectenindicator van het Ministerie van Economische Zaken (zie ook bijlage 2), is een veld- en bureauonderzoek (zie ook hoofdstuk 5) uitgevoerd en is gebruik gemaakt van vogelgegevens aangeleverd door Vereniging Natuurmonumenten (zie ook paragraaf 3.3).

Op basis van de beoogde ontwikkeling en de effectenindicator (bijlage 2) zijn in voorliggende situatie (significant) negatieve effecten te verwachten als gevolg van de storingsfactoren: oppervlakteverlies, versnippering, optische verstoring en verstoring door geluid, licht en trilling. Gezien de aard van de ingreep worden door andere storingsfactoren op voorhand geen (significant) negatieve effecten verwacht op Natura 2000-gebied Haringvliet.

Onderstaand wordt nader ingegaan op de potentiële storingsfactoren tijdens de aanlegfase en gebruiksfase.

Tijdens muizenonderzoek in het kader van de plannen zijn geen noordse woelmuisen aangetroffen (voor meer informatie zie soortbescherming). Effecten op deze soort zijn dan ook niet te verwachten. Noordse woelmuis is dan ook niet meegenomen in onderstaande toetsing.

3.4.1 A a n l e g f a s e

Hiervan is sprake als er een afname is van beschikbaar oppervlak van leefgebied voor soorten en/of habitattypen.

OPPERVLAKTEVERLIES

Volgens de gegevens uit het Ontwerp Beheerplan Haringvliet zijn op beide locaties geen habitattypen aanwezig. Door de realisatie van een vogelobservatorium met toegangspad op locatie A of B zal daardoor geen sprake zijn van oppervlakteverlies van habitattypen. Ook vindt geen oppervlakteverlies plaats van het leefgebied van (beschermde) vissen.

Bij de bouw van het vogelobservatorium met toegangspad wordt een zeer klein deel van het Natura 2000-gebied Haringvliet blijvend ongeschikt voor broedvogels. Van de voor het Haringvliet aangewezen broedvogels is in 2014 alleen rietzanger waargenomen in de omgeving van de potentiële bouwlocaties A en B. Op de locaties A en B zelf en langs het toegangspad zijn in 2014 echter geen territoria van rietzanger vastgesteld en is zodoende geen sprake van oppervlakteverlies (Hoekstein 2014).

Bij de bouw van het vogelobservatorium met toegangspad wordt een zeer klein deel van het Natura 2000-gebied Haringvliet blijvend ongeschikt voor niet-broedvogels. Dit oppervlakteverlies betreft vrijwel uitsluitend landhabitat. Het grootste deel van de aangewezen niet-broedvogelsoorten zijn watervogels, die weinig te lijden zullen hebben onder het oppervlakteverlies. Hoogstens kunnen de randen van het eiland op locatie B dienen als rustplaats van kleine aantallen watervogels. De te verwachten soorten kunnen uitwijken naar de grotere eilanden ten oosten van locatie B, zodat (significant) negatieve effecten niet verwacht worden.

Versnippering vindt plaats als leefgebied van soorten uiteenvalt.

VERSNIPPERING

Zowel op locatie A als op locatie B zorgt de bouw van een vogelobservatorium met toegangspad voor een kleine mate van versnippering van het Haringvliet. De aanleg en het gebruik van een toegangspad zorgt voor versnippering van het rietland en struweel ten oosten van de haven van Stellendam. De mate van versnippering is echter zeer beperkt, omdat het een klein oppervlakte aan de rand van het Natura 2000-gebied betreft.

Evenals voor oppervlakteverlies geldt dat geen sprake is van versnippering voor de habitattypen en habitatsoorten. Er zijn hoogstens effecten op de broedvogelsoort rietzanger te verwachten. Van deze soort zijn echter geen territoria vastgesteld in het deel dat door versnippering afgescheiden zou kunnen worden van de rest van natuurgebied Scheelhoek (Hoekstein 2014), zodat geen (significant) negatieve effecten op rietzanger worden verwacht naar aanleiding van versnippering van het leefgebied.

De beschreven versnippering van het Natura 2000-gebied zal geen (significant) negatief effect hebben op de aangewezen niet-broedvogelsoorten, aangezien hieronder geen soorten zijn die leven in rietland of struweel.

OPTISCHE VERSTORING

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

In het plangebied geldt momenteel een betredingsverbod. Door de ligging naast de haven van Stellendam is in de huidige situatie echter al sprake van enige optische verstoring. Toch zal de aanleg en het gebruik van een vogelobservatorium met toegangspad naar verwachting zorgen voor een toename van optische verstoring. Bij de aanlegfase gaat het voornamelijk om optische verstoring als gevolg van de aanwezigheid en bewegingen van mensen en machines.

Door de afwezigheid van habitattypen in het plangebied is hierop geen verstoring door optische verstoring te verwachten. Wanneer een vogelobservatorium op locatie B wordt gerealiseerd dient een klein stuk oppervlaktewater overgestoken te worden en worden mogelijk machines en materieel over water aangevoerd. Deze activiteiten betreffen slechts een klein deel van het potentieel leefgebied van bittervoorn en elft. Bovendien zal een eventuele verstoring tijdens de aanlegfase van tijdelijke aard zijn. Negatieve effecten op deze vissoorten tijdens de aanlegfase zijn dan ook niet te verwachten.

De werkzaamheden voor de bouw van het vogelobservatorium met bijbehorend toegangspad vinden plaats buiten het broedseizoen. Negatieve effecten door optische verstoring op de aangewezen broedvogelsoorten zijn dan ook niet te verwachten.

Voor de meeste vogelsoorten is een verstoringseffect van de aanwezigheid van mensen zichtbaar op 100 tot 300 meter van de verstoringbron (Krijgsveld *et al.* 2008). Voor watervogels die in open water foerageren en/of rusten is een relatief grote verstoringzone te verwachten, zodat rekening gehouden wordt met een verstoringzone van 300 meter. De verstoringzone om locatie A bestaat voor een groot deel uit de haven van Stellendam en landbiotoop, zodat het leefgebied voor watervogels beperkt is. Daarom wordt niet verwacht dat meer dan 1% van het instandhoudingsdoel van niet-broedvogelsoorten zich binnen de verstoringzone om locatie A bevindt.

Op locatie B is het echter niet uitgesloten dat meer dan 1 % van het instandhoudingsdoel van verschillende niet-broedvogelsoorten binnen deze zone verblijven. Dit geldt met name indien machines of materieel via het water of het beheerpad ten oosten van locatie B aangevoerd moeten worden. De aanvoer van machines of materieel blijft echter beperkt tot hooguit enkele dagen, zodat verstoring van zeer tijdelijke aard is. De aangewezen niet-broedvogelsoorten hebben tijdens de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden op en om de eilanden ten oosten van het plangebied of elders op en

langs het Haringvliet. De werkzaamheden worden bovendien uitgevoerd in een periode dat van de meeste aangewezen niet-broedvogels nog geen hoge aantallen in het gebied aanwezig zijn. Daarom worden ook op locatie B geen (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van niet-broedvogels verwacht.

Hierbij gaat het om verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen, kunstmatige lichtbronnen, trillingen in bodem en water veroorzaakt door menselijke activiteiten (bijvoorbeeld bij boren en heien).

VERSTORING DOOR LICHT,
GELUID EN TRILLING

Tijdens de aanlegfase zal sprake zijn van verstoring door geluid, licht en trilling bij de bouw van het vogelobservatorium en de aanleg van een toegangspad.

Door de afwezigheid van habitattypen is hierop geen verstoring door licht en geluid te verwachten. Daarnaast zijn (buiten het plangebied gelegen) habitattypen niet gevoelig voor trillingen (zie ook bijlage 2). Wel kan tijdens de aanlegfase sprake zijn van verstoring op de vissoorten bittervoorn en elft. Voor de fundering eventueel benodigde palen zullen geschroefd worden, waardoor sprake is van een kleine verstoringzone. Gezien de beperkte omvang van de aanlegwerkzaamheden en de aard van de aanlegfase zijn naar aanleiding van deze (tijdelijke) verstoring geen negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstelling voor de vissoorten bittervoorn en elft te verwachten.

De werkzaamheden voor de bouw van het vogelobservatorium met bijbehorend toegangspad vinden plaats buiten het broedseizoen. Negatieve effecten door licht, geluid en/of trillingen op de aangewezen broedvogelsoorten zijn dan ook niet te verwachten.

Tijdens de aanlegfase zullen geen luide heiwerkzaamheden worden uitgevoerd. Eventueel benodigde palen zullen geschroefd worden. Dit geeft een veel kleinere mate van verstoring dan bij het reguliere heien. Daarom is tijdens de aanlegfase sprake van een relatief kleine verstoringzone door geluid en trilling.

Toch is niet uitgesloten dat meer dan 1% van het instandhoudingsdoel van enkele aangewezen niet-broedvogelsoorten zich binnen deze verstoringzone bevindt. Dit geldt met name indien machines of materieel via het water of het beheerpad ten oosten van locatie B aangevoerd moeten worden. De aanvoer van machines of materieel blijft echter beperkt tot hooguit enkele dagen, zodat verstoring van zeer tijdelijke aard is. De aangewezen niet-broedvogelsoorten hebben tijdens de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden op en om de eilanden ten oosten van het plangebied of elders op en langs het Haringvliet. De werkzaamheden worden bovendien uitgevoerd in een periode dat van de meeste aangewezen niet-broedvogels nog geen hoge aantallen in het gebied aanwezig zijn. Daarom worden ook op locatie B geen (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van niet-broedvogels verwacht.

3.4.2 Gebruiksfase

OPPERVLAKTEVERLIES

Hiervan is sprake als er een afname is van beschikbaar oppervlak van leefgebied voor soorten en/of habitatype.

Tijdens de gebruiksfase zal ten opzichte van de aanlegfase geen extra afname plaatsvinden van het oppervlakte van aangewezen habitattypen en soorten. Daarom gelden voor de gebruiksfase dezelfde conclusies als voor de aanlegfase. (Significant) negatieve effecten naar aanleiding van oppervlakteverlies worden niet verwacht tijdens de gebruiksfase.

VERSNIPPERING

Versnippering vindt plaats als leefgebied van soorten uiteenvalt.

De mate van versnippering van Natura 2000-gebied Haringvliet als gevolg van de plannen is gelijk voor de aanlegfase en gebruiksfase. De conclusies voor de gebruiksfase zijn dan ook gelijk aan die van de aanlegfase. (Significant) negatieve effecten naar aanleiding van versnippering worden niet verwacht tijdens de gebruiksfase.

OPTISCHE VERSTORING

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

In het plangebied geldt momenteel een betredingsverbod. Door de ligging naast de haven van Stellendam is in de huidige situatie echter al sprake van enige optische verstoring. Aangezien het toegangspad wordt afgeschermd door schermen aan weerszijden en de observatie van vogels alleen mogelijk wordt gemaakt vanuit het gebouw of vanachter een kijkscherm, zijn geen negatieve effecten te verwachten door optische verstoring.

Wanneer een vogelobservatorium op locatie B wordt gerealiseerd dient een klein stuk oppervlaktewater overgestoken te worden. Doordat het toegangspad begrensd wordt door schermen zal geen sprake zijn van verstoring van het leefgebied van elft en bittervoorn. Verstoring tijdens de gebruiksfase veroorzaakt geen (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van bittervoorn en elft.

Voor de meeste vogelsoorten is een verstorend effect van recreatie zichtbaar op 100 tot 300 meter van de verstoringsbron (Krijgsveld *et al.* 2008). Alleen rietzanger broedt in lage aantallen binnen een straal van 300 meter om locatie A (4 paar) en B (8 paar) (Hoekstein 2014). Door de plaatsing van schermen aan weerszijden van het toegangspad, wordt de verstoringszone echter sterk beperkt. Negatieve effecten op het instandhoudingsdoel voor rietzanger (420 paar in het hele deltagebied, Ministerie van EZ 2015) zijn niet te verwachten tijdens de gebruiksfase.

Voor watervogels die in open water foerageren en/of rusten is een relatief grote verstoringzone te verwachten, zodat rekening gehouden wordt met een verstoringzone van 300 meter. Door de plaatsing van schermen aan weerszijden van het toegangspad, worden (significant) negatieve effecten op niet-broedvogels in de gebruiksfase echter niet verwacht.

Hierbij gaat het om verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen, kunstmatige lichtbronnen, trillingen in bodem en water veroorzaakt door menselijke activiteiten (bijvoorbeeld bij boren en heien).

VERSTORING DOOR LICHT,
GELUID EN TRILLING

Verstoring door licht, geluid en trillingen wordt niet verwacht tijdens de gebruiksfase. De inrichting van het vogelobservatorium en het toegangspad eraan toe worden zodanig vormgegeven dat er geen sprake is van lichtuitstraling en ook zullen geen trillingen ontstaan. Ook geluid door menselijke aanwezigheid zal zeer beperkt zijn door de plaatsing van schermen aan weerszijden van het toegangspad. Verstoring van aangewezen soorten en habitats is niet te verwachten tijdens de gebruiksfase.

Het recreatief gebruik van natuurgebied Scheelhoek is niet toegestaan volgens het Toegangsbeperkingsbesluit Haringvliet. In het toegangsbeperkingsbesluit wordt aangegeven dat het conform artikel 20, lid 3 van de Natuurbeschermingswet 1998 verboden is “in strijd met de beperkingen die voortvloeien uit de aanwijzing tot besloten gebied zich te bevinden in een dergelijk gebied”. Enkele activiteiten, zoals natuurbeheer zijn toegestaan, voor de overige activiteiten - waaronder recreatief gebruik - geldt dat deze alleen zijn toegestaan wanneer hiervoor een vergunning ex artikel 19d van de Nbw 1998 is afgegeven. De Nbw 1998 is opgenomen in de Wet natuurbescherming, zodat voor het recreatief gebruik van het plangebied een vergunning van de Wet natuurbescherming nodig is.

3.5

Conclusie

3.5.1 Aanlegfase

Tijdens de aanlegfase zijn op locatie A en B geen significant negatieve effecten te verwachten op de voor Natura 2000-gebied Haringvliet aangewezen habitats en soorten. Een nadere analyse is voor locatie A dan ook niet nodig.

3.5.2 Gebruiksfase

Tijdens de gebruiksfase zijn op locatie A en B geen (significant) negatieve effecten op de voor Natura 2000-gebied Haringvliet aangewezen habitats en soorten te verwachten.

Wel geldt op basis van het Toegangsbeperkingsbesluit Haringvliet een vergunningsplicht voor het recreatief gebruik van het plangebied. Daarom is in het

kader van de plannen het aanvragen van een vergunning van de Wet natuurbe-
scherming nodig.

Natuurnetwerk Nederland

4.1

Algemeen

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen Ecologische hoofdstructuur genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN in de provincie Zuid-Holland is uitgewerkt in de 'Verordening Ruimte 2014' onderdeel van de provinciale structuurvisie 'Visie Ruimte en Mobiliteit (Provincie Zuid-Holland 2016).

4.2

Natuurnetwerk Nederland in Zuid-Holland

In de Verordening Ruimte 2014 is het volgende opgenomen voor wat betreft ontwikkelingen in het NNN: 'Een bestemmingsplan voor gronden binnen het NNN (aangemerkt als: 'bestaande en nieuwe natuur', 'waternatuurgebied' of 'ecologische verbinding) wijst geen bestemmingen aan die de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden⁴ van deze gebieden significant beperken, of leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van die gebieden' (Provincie Zuid-Holland 2016). Dit houdt in dat er geen nieuwe ontwikkelingen mogen worden toegelaten die de uiteindelijke realisatie van het NNN onmogelijk maken.

Het beleid is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De bescherming hiervan vindt plaats door het zogenaamde 'nee, tenzij'-regime. Dat betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij

⁴ De 'wezenlijke kenmerken en waarden' zijn de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de beoogde natuurkwaliteit, waartoe behoren de geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, duisternis en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde alsmede de samenhang met andere natuurgebieden (Provincie Zuid-Holland 2013).

daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. De compensatieregels staan beschreven in de beleidsregel 'Compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013' (Provincie Zuid-Holland 2013). De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN zijn gekoppeld aan de natuurdoelen (zoals te vinden in het 'Natuurbeheerplan Zuid-Holland', portaal natuur en landschap⁵ en de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden) voor een gebied (Provincie Zuid-Holland 2016).

SIGNIFICANT NEGATIEF
EFFECT

Op de vraag wanneer sprake is van een 'significant negatief effect' kan volgens de Verordening Ruimte 2014 geen eenduidig antwoord worden gegeven. Beschreven is dat in ieder geval alle plannen of projecten die ertoe leiden dat een deel van de NNN een andere bestemming moet krijgen en daardoor uit de begrenzing moet worden gehaald in principe als significant aangemerkt (Provincie Zuid-Holland 2016).

4.3

Natuurnetwerk Nederland en het plangebied

Volgens de kaart 'Ecologische Hoofdstructuur' (onderdeel van de Verordening - actualisering 2016) op de website ruimtelijkeplannen.nl is te zien dat het gehele plangebied onderdeel uitmaakt van het NNN (zie figuur 4). Zowel locatie A en B zijn benoemd als 'bestaande en nieuwe natuur, ongewijzigd'. Het omringende water is benoemd als 'waternatuurgebied, ongewijzigd'. Na raadpleging van de kaarten behorend bij het 'Natuurbeheerplan Zuid-Holland', blijkt dat locatie A is aangemerkt als natuurdoeltype N05.01 Moeras en natuurdoeltype N08.02 Open Duinen. Locatie B is aangemerkt als natuurdoeltype N05.01 Moeras.

⁵ Portaalnatuurenlandschap.nl/themas/overzicht-typen-natuur-en-landschap

Figuur 4. Ligging van de zoeklocaties(rood) ten opzichte van het NNN - bestaande en nieuwe natuur, ongewijzigd (lichtgroen) en waternatuurgebied (donkerblauw) (bron kaartondergrond: ruimtelijkeplannen.nl).

4.4

Toetsing

Voor een verkenning van de mogelijke effecten is gebruik gemaakt van de conclusies uit de toetsing aan de Wnb (hoofdstuk 3) en is een veld- en bureau-onderzoek (zie hoofdstuk 5) uitgevoerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in de onderdelen 'areaal' (oppervlakte), '(natuur)kwaliteit' en 'samenhang (met andere natuurgebieden)'.

Zoals in paragraaf 4.3 (laatste alinea) reeds vermeldt, geldt voor alle plannen die ertoe leiden dat een deel van de NNN een andere bestemming moet krijgen en daardoor uit de begrenzing moet worden gehaald in principe als significant aangemerkt. In voorliggende situatie is hiervan sprake zijn, de bestemming blijft gelijk.

Het vogelobservatorium krijgt een footprint van maximaal 200 m². De realisatie van dit gebouw vraagt echter ook ruimte waardoor tijdens de werkzaamheden naar verwachting een groter oppervlakte aan NNN verdwijnt dan 200 m². Dit extra deel zal na de werkzaamheden weer worden ingericht als natuur, zodat dit een tijdelijke afname van het areaal NNN betreft. Daarnaast zal door de aanleg van een toegangspad naar het vogelobservatorium toe een oppervlakte van naar schatting 20 m² tot maximaal 340 m² aan NNN verdwijnen (afhankelijk van de gekozen locatie). Provincie Zuid-Holland beschrijft in haar Beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap dat het per saldo

AREAAL

geen verlies van waarden mag optreden (principe van ‘compensatiebeginsel’⁶). In voorliggende situatie kan dit betekenen dat compensatie van verlies aan areaal nodig is.

KWALITEIT Doordat ter plaatse van het vogelobservatorium en het toegangspad een deel van het NNN-gebied verdwijnt, gaan eveneens ter plaatse natuurkwaliteiten verloren. Op de plekken die tijdelijk verstoord worden, zal de kwaliteit na de ingreep zijn afgenomen ten opzichte van voor de ingreep. Op termijn zal de natuur zich hier echter weer herstellen.

Na de bouw van een vogelobservatorium zal de recreatiedruk toenemen. Doordat schermen geplaatst worden aan weerszijden van het toegangspad naar het vogelobservatorium, wordt verstoring van rust en stilte sterk gereduceerd. Zodoende wordt hierop geen negatief effect verwacht.

SAMENHANG De plannen betreffen een klein deel van een uitgestrekt NNN-gebied en zorgen niet voor isolatie van delen van het NNN-gebied, zodat een afname van de samenhang van het NNN en andere natuurgebieden zoals Natura 2000-gebied Haringvliet niet aan de orde is.

4.5

Conclusie

In voorliggende situatie is alleen sprake van een blijvend negatief effect op het areaal van het NNN. Volgens het principe ‘Compensatiebeginsel’ mag per saldo geen verlies van waarden optreden. In voorliggende situatie kan dit betekenen dat compensatie van verlies aan areaal nodig is. Over een eventuele nadere invulling hiervan, wordt aanbevolen in contact te treden met de provincie Zuid-Holland.

⁶ Compensatiebeginsel: het principe dat het verlies aan beschermde natuur-, recreatie-en/of landschapswaarden door ingrepen in het landelijk gebied moet worden gecompenseerd door het realiseren van vervangende waarden (per saldo geen verlies) (Provincie Zuid-Holland 2013).

Soortenbescherming

Relevante wetgeving op het gebied van de soortenbescherming is uitgewerkt in de Wet natuurbescherming. De bescherming van flora en faunasoorten is in de Wnb opgedeeld in twee beschermingscategorieën:

WETGEVING

- Strikt beschermde soorten:
 - o Soorten van de Vogelrichtlijn (art. 3.1);
 - o Soorten van de Habitatrichtlijn (art. 3.5).
- Overige beschermde soorten:
 - o Nationaal beschermde soorten (art. 3.10).

Voor beide categorieën geldt dat het verboden is opzettelijk exemplaren te doden, vangen of plukken, en voortplantingsverblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen. Een belangrijk verschil tussen beide beschermingsregimes is dat voor de strikt beschermde soorten ook het opzettelijk verontrusten verboden is, terwijl dit voor de overige beschermde soorten niet het geval is.

BESCHERMINGSREGIME

Voor vogels geldt daarnaast dat het opzettelijk storen niet verboden is in geval de storing niet van wezenlijk invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Echter, voor vogels die staan in bijlage II van de Conventie van Bern geldt deze uitzondering niet. Daarnaast is er een lijst met jaarrond beschermde broedvogelnesten. Dat houdt in dat voor de op deze lijst genoemde vogelsoorten de nestplaats ook buiten het broedseizoen beschermd is.

Het beschermingsregime van de overige (nationaal) beschermde soorten is voor elke soort gelijk. Wel kunnen provincies bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 verlenen voor deze soorten. Deze zogenaamde vrijstellingslijsten zijn opgenomen in de provinciale verordeningen en komen tussen de provincies grotendeels overeen. De provincie Zuid-Holland heeft in haar 'Verordening vrijstelling' opgenomen dat voor in totaal 22 soorten een vrijstelling geldt van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid uit de Wnb. Een overzicht van deze soorten is opgenomen in bijlage 5.

Voor het onderzoek zijn diverse bronnen waaronder databanken (zoals Quickscanhulp.nl - Nationale Databank Flora en Fauna, zie bijlage 4), verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten geraadpleegd. Gegevens uit deze bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

BRONNEN

VELDONDERZOEK	Het plangebied is op 20 september 2016 bezocht om een beeld te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomen- de flora en fauna.
BESCHRIJVING RESULTA- TEN	Op basis van de verzamelde informatie middels bronnen- en veldonderzoek, bekende ecologische principes en expert judgement volgt onderstaand per soortgroep een beschrijving van de (te verwachten) effecten van de ruimtelij- ke ingreep op beschermde soorten. Indien sprake is van het nemen van be- schermingsmaatregelen en/of vervolgstappen wordt dit eveneens vermeld.

5.1

Vaatplanten

INVENTARISATIE	Op locatie A is licht vochtig duinstruweel aanwezig met soorten als dauw- braam, duindoorn, duinriet, grote brandnetel, gewone esdoorn, gewone vlier en haagwinde. Deze vegetatie gaat richting de oevers over in een natte riet- ruigte met wilgen en populieren. In de rietruigte groeien onder meer Canadese guldenroede, koninginnenkruid en riet. Beschermde plantensoorten zijn hier niet aangetroffen en worden op basis van de terreinomstandigheden ook niet verwacht op locatie A. Het eiland, waarop locatie B is gelegen, bestaat voor een groot deel uit stru- weel met verschillende wilgensoorten, waaronder katwilg en schietwilg. Langs de randen van het eiland is een natte oevervegetatie met allerlei moeras- en oeverplanten aanwezig, waaronder grote lisdodde, heen, knikkend tandzaad, moerasvergeet-mij-nietje, watermunt en waterpunge. Aan de oostpunt (ter plaatse van locatie B) van het eiland is plaatselijk vegetatie op licht vochtige bodem aanwezig met soorten als bleekgele droogbloem, citroengele honingkla- ver, oeverkruid, herfst- en zomerbitterling. Beschermde plantensoorten zijn eveneens niet op het eiland aangetroffen. Deze zijn ook niet bekend uit de directe omgeving van het plangebied (Quickscanhulp.nl) en worden hier ook niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.
EFFECTEN & TOETSING	Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen ten aan- zien van beschermde vaatplanten verwacht op locatie A. Alvorens een toetsing te kunnen doen voor locatie B dient eerst een aanvullend floraonderzoek te worden uitgevoerd.

5.2

Zoogdieren - vleermuizen

INVENTARISATIE	In het plangebied ontbreken gebouwen en oude bomen met holtes of loszitten- de schors, zodat vleermuisverblijfplaatsen in het plangebied kunnen worden uitgesloten. Het is wel waarschijnlijk dat er in en rond het plangebied verschil- lende soorten vleermuizen foerageren, vooral op dagen met weinig wind. Te verwachten zijn soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en water-
----------------	---

vleermuis, die uit de wijdere omgeving van het plangebied bekend zijn (Quickscanhulp.nl). Het plangebied vormt naar verwachting geen onderdeel van een vliegroute van vleermuizen.

Als gevolg van de ontwikkelingen zijn geen negatieve effecten te verwachten op het foerageergebied voor vleermuizen. Zodoende is ten aanzien van vleermuizen geen sprake overtreding van verbodsartikelen uit de Wnb.

EFFECTEN & TOETSING

5.3

Zoogdieren - overige

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de zeezoogdieren bruinvis, gewone zeehond en grijze zeehond. Voor deze soorten ontbreekt binnen het plangebied geschikt leefgebied. Daarnaast zijn uit de directe omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van de beschermde soorten bever, noordse woelmuis en waterspitsmuis (zie bijlage 4).

VERKENNENDE INVENTARISATIE

In het plangebied zijn geen sporen (zoals een burcht of knaagsporen) aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van bever. Daarom wordt deze soort hoogstens incidenteel binnen het plangebied verwacht.

Noordse woelmuis is een soort die in grote delen van zijn verspreidingsgebied voorkomt in vochtige tot natte terreinen met veel dynamiek in de waterstand, waar de soort minder of geen concurrentie ondervindt van andere woelmuissoorten als veldmuis (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland 2014). Op Goeree-Overflakkee is de soort vooral bekend van vochtige gebieden langs het Haringvliet en het Grevelingenmeer (Mostert & Willemsen 2008 en Ministerie van IenM & RWS). In het natuurgebied Scheelhoek is de soort tijdens muizenonderzoek in 2011 en 2014 op verschillende locaties in dit gebied gevangen in vochtige ruigtes (Dijkhuizen 2011 en Dijkhuizen 2014). In het plangebied is de soort hoogstens te verwachten in de natte rietruigte op locatie A.

De kans dat de waterspitsmuis binnen het plangebied voorkomt is klein, aangezien de waterspitsmuis erg zeldzaam is op Goeree-Overflakke (Mostert & Willemsen 2008). De soort komt voornamelijk voor bij schoon, niet te voedselrijk water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en een ruige oevervegetatie (zoogdiervereniging.nl). De soort is daarom niet helemaal uit te sluiten, omdat dergelijk biotoop aanwezig is aan de oever op locatie A.

Binnen het plangebied zijn verder vrijgestelde beschermde soorten zoals dwergmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, veldmuis, hermelijn, mol en ree te verwachten, waarvan waarnemingen uit de omgeving van het plangebied bekend zijn (Mostert & Willemsen 2008, Dijkhuizen 2011 en Dijkhuizen 2014).

SOORTGERICHT MUIZEN-
ONDERZOEK

In de periode 21 tot en met 25 november 2016 is soortgericht muizenonderzoek uitgevoerd in het plangebied en directe omgeving (Melis 2016) om te bepalen of noordse woelmuis en waterspitsmuis in het plangebied voorkomen. Tijdens dit onderzoek is zijn van zowel noordse woelmuis als waterspitsmuis geen vangstwaarneming gedaan. Op basis van dit onderzoek mag worden gesteld dat beide soorten niet voorkomen ter plaatse en in de directe omgeving van het locatie A.

Tevens zijn tijdens dit muizenonderzoek vangstwaarnemingen van de vrijgestelde beschermde soorten huisspitsmuis, rosse woelmuis, dwergmuis en bosmuis gedaan.

EFFECTEN & TOETSING

Ten behoeve van de ontwikkelingen wordt vegetatie verwijderd en de bodem vergraven, waardoor leefgebied van de voorkomende soorten verstoord en/of verloren gaat. Voor de in en rond het plangebied voorkomende vrijgestelde beschermde soorten is het nemen van vervolgstappen niet nodig. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

5.4

Vogels

BESCHERMING

Alle inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd. Over het algemeen is het nest van vogels alleen beschermd wanneer dit in gebruik is om een broedsel groot te brengen (tijdens het broedseizoen). Bij enkele vogelsoorten is het nest echter jaarrond beschermd (dus ook buiten het broedseizoen).

INVENTARISATIE

In de omgeving van het plangebied zijn meerdere broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen, waaronder huismus, gierzwaluw, roek, uilen en roofvogels (quickscaanhulp.nl, zie ook bijlage 4). In het plangebied zijn geen aanwijzingen (zoals waarnemingen, nesten of sporen) aangetroffen die kunnen wijzen op een nestplaats van deze of andere broedvogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. Het plangebied kan wel onderdeel vormen van het foerageergebied van jaarrond beschermde uilen en roofvogels.

Van de overige vogelsoorten zullen binnen het plangebied met name vogels van (riet)moeras, struweel en open water tot broeden komen. Te verwachten zijn onder meer cetti's zanger, merel, en wilde eend, die tijdens het veldbezoek zijn waargenomen.

EFFECTEN

Het plangebied vormt voor jaarrond beschermde uilen en roofvogels hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied. Bovendien is in de omgeving van het plangebied in ruime mate hoogwaardig foerageergebied aanwezig. Daarom worden naar aanleiding van de plannen geen negatieve effecten op vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen verwacht.

Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, kunnen nesten van broedvogels worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij

enkele dieren en eieren respectievelijk worden verwond en gedood of beschadigd en vernield.

In het plangebied komen geen nestplaatsen van jaarrond beschermde soorten voor. Voor overige vogelsoorten kan men er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt. Wanneer men de werkzaamheden tijdens het broedseizoen wil opstarten, dient het terrein vooraanvang van de werkzaamheden door een deskundige te worden onderzocht op het voorkomen van broedvogels. Wanneer broedvogels worden aangetroffen, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld of moet rond het nest een 'werkvrije' zone in acht worden genomen. In deze zone mag dan niet worden gewerkt teneinde verstoring van de broedende vogel(s) te voorkomen.

TOETSING

5.5

Amfibieën

Het plangebied vormt geen hoogwaardig leefgebied voor amfibieën. Tijdens het veldonderzoek zijn enkele exemplaren van de beschermde en vrijgestelde bruine kikker waargenomen. Daarnaast is het voorkomen van beschermde en vrijgestelde amfibieënsoorten als bastaardkikker en gewone pad te verwachten. Uit de ruimere omgeving van het plangebied is het voorkomen van de beschermde (niet vrijgestelde) soorten poelkikker en rugstreeppad bekend. Deze soorten zijn zeldzaam op Goeree-Overflakkee en bovendien ontbreekt geschikt biotoop voor deze soorten in het plangebied.

INVENTARISATIE

Ten behoeve van de ontwikkelingen zal vegetatie worden verwijderd en de bodem en watergangen worden vergraven, waardoor leefgebied van eventueel voorkomende soorten wordt verstoord of vernietigd. Ook kunnen enkele exemplaren worden verwond of gedood.

EFFECTEN

In en rond het plangebied kunnen enkele beschermde en vrijgestelde soorten voorkomen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

TOETSING

5.6

Reptielen

INVENTARISATIE	Met uitzondering van zandhagedis zijn op Goeree Overflakkee geen reptielen soorten bekend (RAVON.nl). Voor zandhagedis ontbreekt in het plangebied geschikt leefgebied. Het voorkomen van beschermde soorten reptielen kan op basis van verspreidingsgegevens en gebiedskenmerken worden uitgesloten in het plangebied.
EFFECTEN & TOETSING	Als gevolg van de ontwikkelingen zijn geen effecten op reptielen te verwachten.

5.7

Vissen

INVENTARISATIE	Het omringende oppervlaktewater vormt geen geschikt leefgebied beschermde vissoorten.
EFFECTEN & TOETSING	Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen verwacht.

5.8

Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

INVENTARISATIE	Tijdens het veldonderzoek zijn de niet beschermde dagvlindersoorten kleine vuurvlinder en dagpauwoog waargenomen op het eiland. Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden.
EFFECTEN & TOETSING	Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen verwacht.

Conclusie en consequenties

6.1

Beschermde gebieden

Tijdens de aanlegfase en gebruiksfase zijn op locatie A en B geen significant negatieve effecten te verwachten op de voor Natura 2000-gebied Haringvliet aangewezen habitats en soorten. Op basis van het toegangsbeperkingsbesluit Haringvliet is het recreatief gebruik van het plangebied niet toegestaan. Voor recreatief gebruik van de in het toegangsbeperkingsbesluit genoemde gebieden geldt een vergunningsplicht. Daarom is het nodig om een vergunning van de Wet natuurbescherming aan te vragen. Dit geldt voor beide locaties

WET NATUURBESCHERMING

Het plangebied maakt onderdeel uit van het NNN. Door de beoogde plannen gaat een klein oppervlakte aan areaal verloren. Volgens het principe 'Compensatiebeginsel' mag per saldo geen verlies van waarden optreden. In voorliggende situatie kan dit betekenen dat compensatie van verlies aan areaal nodig is. Over een eventuele nadere invulling hiervan, wordt aanbevolen in contact te treden met de provincie Zuid-Holland.

NATUURNETWERK NEDERLAND

6.2

Beschermde soorten

Uit het onderzoek komt naar voren dat in het plangebied meerdere beschermde soorten voorkomen dan wel te verwachten zijn. Onderstaand is hiervan een samenvatting opgenomen.

Uit de soortgroepen vaatplanten zijn geen beschermde soorten te verwachten.

VAATPLANTEN

Voor vleermuizen heeft het plangebied een functie als foerageergebied. Het foerageergebied zal als gevolg van de ontwikkelingen veranderen, maar niet verloren gaan. Bovendien is in de omgeving in ruime mate alternatief foerageergebied voor de te verwachten soorten aanwezig. Naar aanleiding van de plannen zijn geen negatieve effecten op vleermuizen te verwachten.

ZOOGDIEREN - VLEERMUIZEN

Voor broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen heeft het plangebied hooguit een functie als foerageergebied. Als gevolg van de ontwikkelingen zal het foerageergebied van de te verwachten soorten veranderen, maar niet verloren gaan. Bovendien is in de omgeving van het plangebied in ruime mate

BROEDVOGELS - JAARROND BESCHERMDE NESTEN

alternatief foerageergebied aanwezig. Daarom zijn negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen niet te verwachten.

BROEDVOGELS - ALGEMEEN

Voor vogelsoorten in het algemeen - de soorten waarvan de nestplaats alleen beschermd is ten tijde van het gebruik als broedplaats (broedseizoen) - geldt in het gehele gebied dat wanneer werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, er in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord en vernietigd. Het is verboden nesten van vogels (indien nog in functie) te verstoren of te vernietigen. Met betrekking tot de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient daarom rekening te worden gehouden met het broedseizoen. De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het is van belang of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

ALGEMENE ZOOGDIEREN EN AMFIBIEËN

In en rond het plangebied zullen enkele beschermde vrijgestelde amfibieën- en zoogdieren voorkomen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

REPTIELEN, VISSSEN EN ONGEWERVELDEN

Uit de soortgroepen reptielen, vissen en ongewervelden zijn geen beschermde soorten te verwachten.

6.3

Uitvoerbaarheid

Indien de initiatiefnemer/uitvoerder bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden voldoende rekening houdt met broedvogels, kan een verbodsovertreding ten aanzien van broedvogels worden voorkomen.

Op locatie A en B worden geen significant negatieve effecten verwacht op de voor Natura 2000-gebied Haringvliet aangewezen habitats en soorten. Wel dient in het kader van het Toegangsbeperkingsbesluit Haringvliet een vergunning van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd voor het recreatief gebruik van het plangebied.

Door de beoogde plannen gaat een klein oppervlakte aan areaal van het NNN verloren. Dit kan betekenen dat compensatie van verlies aan areaal nodig is. Over een eventuele nadere invulling hiervan, wordt aanbevolen in contact te treden met de provincie Zuid-Holland.

Bronnen

7.1

Veldbezoek

Het plangebied en omgeving is op 20 september 2016 door mevrouw ing. J.G. Lindenholtz en de heer J.A. Omon MSc bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van dier- en plantensoorten. Tijdens het bezoek zijn dier- en plantensoorten genoteerd, maar zijn geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een vrijwel onbewolkte dag met een maximumtemperatuur van 22°C en weinig wind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

7.2

Media

1. Synbiosys.alterra.nl/natura2000/.
Op deze site van het Ministerie van Economische Zaken is informatie te vinden over Natura 2000-gebieden. Dit betreft onder andere:
 - De meest actuele documenten en kaarten.
 - De effectenindicator 'Natura 2000 - ecologische randvoorwaarden en storende factoren'. Dit is een hulpmiddel voor initiatiefnemers, vergunningverleners en planmakers die te maken krijgen met activiteiten in of nabij Natura 2000-gebieden.
2. Quickscanhulp.nl. Quickscanhulp.nl is een internetapplicatie die gegevens over beschermde soorten van de laatste vijf jaar in een aan te geven gebied toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Het is een initiatief van onder meer de Gegevensautoriteit Natuur en de organisaties binnen de VOFF (www.natuurloket.nl).
3. RAVON.nl. Website met informatie over de soortgroepen reptielen, amfibieën en vissen.
4. Telmee.nl. Invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's), op de site is tevens verspreidingsinformatie van planten en dieren te vinden.
5. Zoogdiervereniging.nl/waterspitsmuis. Soortpagina van waterspitsmuis.
6. Zuid-holland.vissenatlas.nl/. Online visatlas van de provincie Zuid-Holland.

7.3

Literatuur

7. Dijkhuizen, J.A. (2011). Verslag 49 Muizenonderzoek De Scheelhoek Natuurmonumenten Augustus 2011. KNNV Zoogdierenwerkgroep Voorne.
8. Dijkhuizen, J.A. (2014). Verslag 64 Muizenonderzoek Scheelhoek Juli 2014. KNNV Zoogdierenwerkgroep Voorne.
9. Hoekstein, M. (2014). Broedvogels van de Scheelhoek in 2014. Het Zeeuws Alternatief, Goes.
10. Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van der Winden (2008). Verstoringsgevoeligheid van vogels - Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Rapport nr. 08-173. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
11. Melis, J. (2016). Nader onderzoek muizen Goeree 2016; vallenonderzoek muizenstand naar aanleiding van geplande werkzaamheden bij Blok de Wit en het Vogelobservatorium. JMe-rapport 16-014. John Melis ecologie, Jubbega.
12. Ministerie van EZ (2015). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Haringvliet. PDN/2015-109, Directie Natuur & Biodiversiteit. Ministerie van Economische Zaken
13. Ministerie van I en M & Rijkswaterstaat (2015). Natura 2000 Ontwerpbeheerplan Deltawateren 2015-2021; Haringvliet. Eindconcept 22 januari 2015. Ministerie van Infrastructuur en Milieu | Rijkswaterstaat.
14. Mostert, K. & J. Willemsen (2008). Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008. Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland.
15. Provincie Zuid-Holland, 2013. Beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland 2013. Provincie Zuid-Holland, Den Haag.
16. Provincie Zuid-Holland (2015). Natuurbeheerplan 2016. Provincie Zuid-Holland. Den Haag.
17. Provincie Zuid-Holland (2016). Visie Ruimte en Mobiliteit; Verordening Ruimte 2014. Geconsolideerde versie per 1 april 2016. Provincie Zuid-Holland. Den Haag.
18. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (2014). Soortenstandaard Noordse woelmuis *Microtus oeconomus arenicola*. Versie 2.0. December 2014. Publicatienummer RVO-S06-402/BF16681. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
19. Tulp, I., H.V. Winter & J.J. de Leeuw (2003) Vismonitoring in het kader van aanpassing beheer Haringvlietluizen. RIVO (rapport C037/03). IJmuiden.
20. Vereniging Natuurmonumenten (2016). NDFF, NDFF-export 28 september 2016 om 09:13:40 uur. Vereniging Natuurmonumenten, 's-Graveland.
21. Wansink, D.E.H. & R.G. Verbeek (2015) Effecten op beschermde soorten door de verlegging van de drinkwatertransportleiding Scheelhoek. Quickscan in het kader van de Flora- en faunawet. Rapportnr. 15-141. Bureau Waardenburg. Culemborg.

B i j l a g e n

1. Essentietabel van Natura 2000-gebied Haringvliet (Ministerie van Economische Zaken)
2. Tabel effectenindicator van Natura 2000-gebied Haringvliet
3. Niet-broedvogelgegevens
4. Opgave van Quickscanhulp.nl
5. Soortenvrijstellinglijst Provincie Zuid-Holland

Bijlage 1. Essentietabel van Natura 2000-gebied Haringvliet (Ministerie van Economische Zaken)

Essentietabel Natura 2000-gebied 109. Haringvliet

Kernopgaven

	Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Noordzee, Waddenzee en Delta)	Behoud of herstel ruimtelijke samenhang diep water, kreken, geulen, ondiep water, platen, kwelders of schorren, stranden en bijbehorende sedimentatie- en erosieprocessen. Behoud openheid, rust en donkerte. Voor vogels betekent dit voldoende rust en ruimte om te foerageren en voldoende rustige hoogwatervluchtplaatsen op korte afstand van foerageergebieden in het intergetijdengebied.
1.06	Herstel zout-invoed Haringvliet	Herstel zout invloed in Haringvliet, vooral voor trekvis, zoals zeepril H1095, elft H1102 en zalm H1106, en mede voor brakke variant van ruigten en zomen (harig wilgenroosje) H6430_B en schorren en zilte graslanden (buitendijks) H1330_A.
1.13	Voortplantingshabitat	Behoud ongestoorde rustplaatsen en optimaal voortplantingshabitat (waaronder embryonale duinen H2110) voor bontbekplevier A137, strandplevier A138, kluut A132, grote stern A191 en dwergstern A195, visdief A193 en grijze zeehond H1364.
1.14	Leefgebied noordse woelmuis	Behoud van geïsoleerde eilanden als leefgebied voor noordse woelmuis *H1340 (onbereikbaar voor concurrenten).
1.17	Broedgelegenheid en foerageergebied	Behoud habitat broedvogels als grote stern A191 en dwergstern A195, visdief A193, lepelaar A034, foerageergebied voor ganzen.

Instandhoudingsdoelstellingen

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven
Habitattypen								
H3270	Slikkige rivieroever	-	>	=				
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	>	=				1.06, W
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoebossen)	-	=	>				
Habitatsoorten								
H1095	Zeepril	-	=	>	>			1.06, W
H1099	Rivierpril	-	=	>	>			
H1102	Elft	--	=	>	>			1.06, W
H1103	Fint	--	=	>	>			1.06, W
H1106	Zalm	--	=	>	>			1.06, W
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=			
H1163	Rivieronderpad	-	=	=	=			
H1340	*Noordse woelmuis	--	>	>	>			1.14
Broedvogels								
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=			20	
A132	Kluut	-	=	=			2000*	1.13
A137	Bontbekplevier	-	=	=			105	1.13
A138	Strandplevier	--	=	=			220*	1.13
A176	Zwartkopmeeuw	+	=	=			400*	
A191	Grote stern	--	=	=			6200*	1.13 1.17
A193	Visdief	-	=	=			6500*	1.13 1.17
A195	Dwergstern	--	=	=			300*	1.13 1.17
A272	Blauwborst	+	=	=			410	
A295	Rietzanger	-	=	=			420	
Niet-broedvogels								
A005	Fuut	-	=	=		160		
A017	Aalscholver	+	=	=		240		
A026	Kleine Zilverreiger	+	=	=		3		
A034	Lepelaar	+	=	=		160		
A037	Kleine Zwaan	-	=	=		behoud		
A041	Kolgans	+	=	=		400		1.17
A042	Dwerggans	--	=	=		20		1.17
A043	Gauwe Gans	+	=	=		6600		1.17
A045	Brandgans	+	=	=		14800		1.17
A048	Bergeend	+	=	=		820		
A050	Smient	+	=	=		8900		
A051	Krakeend	+	=	=		860		
A052	Wintertaling	-	=	=		770		
A053	Wilde eend	+	=	=		6100		
A054	Pijlstaart	-	=	=		30		
A056	Slobeend	+	=	=		90		
A061	Kuifeend	-	=	=		3600		
A062	Toppereend	--	=	=		120		
A094	Visarend	+	=	=		3		
A103	Slechtvalk	+	=	=		8		
A125	Meerkoet	-	=	=		2300		
A132	Kluut	-	=	=		160		1.13
A140	Goudplevier	--	=	=		1600		
A142	Kievit	-	=	=		3700		

A156	Grutto	--	=	=		290				
A160	Wulp	+	=	=		210				

deze tabel is gebaseerd op het definitief aanwijzingsbesluit
Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer

Legenda	
	Kernopgave met wateropgave
	Sense of urgency: beheeropgave
	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (– zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

Bijlage 2. Tabel effectenindicator van Natura 2000-gebied Haringvliet (Ministerie van Economische Zaken)

De effectenindicator geeft een beeld van de mogelijke significante effecten. Het geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren, gebaseerd op absolute getallen voor biotische randvoorwaarden en kennis van ruimtelijke randvoorwaarden. Deze informatie is indicatief.

Storingsfactor	Bewuste verandering soortenamenstelling Verandering in populatiedynamiek Verstoring door mechanische effecten Optische verstoring Verstoring door trilling Verstoring door licht Verstoring door geluid Verandering dynamiek substraat Verandering overstromingsfrequentie Verandering stroomrichting Vernatting Verontreiniging Verzoeting Vernesting door N-depositie uit de lucht Verzuring door N-depositie uit de lucht Versnippering Oppervlakteverlies																		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Slikkige rivieroever																			
Ruigten en zomen																			
*Vochtige alluviale bossen																			
*Noordse woelmuis																			
Bittervoorn																			
Elft																			
Fint																			
Rivierdonderpad																			
Rivierprik																			
Zalm																			
Zeeprik																			
Aalscholver (niet-broedvogel)																			
Bergeend (niet-broedvogel)																			
Blauwborst (broedvogel)																			
Bontbekplevier (broedvogel)																			
Brandgans (niet-broedvogel)																			
Bruine Kiekendief (broedvogel)																			
Dwerggans (niet-broedvogel)																			
Dwergster (broedvogel)																			
Fuut (niet-broedvogel)																			
Goudplevier (niet-broedvogel)																			
Grauwe Gans (niet-broedvogel)																			
Grote stern (broedvogel)																			
Grutto (niet-broedvogel)																			
Kievit (niet-broedvogel)																			
Kleine Zilverreiger (niet-broedvogel)																			
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)																			
Kluut (niet-broedvogel)																			
Kluut (broedvogel)																			
Kolgan (niet-broedvogel)																			
Krakeend (niet-broedvogel)																			
Kuifeend (niet-broedvogel)																			
Lepelaar (niet-broedvogel)																			
Meerkoet (niet-broedvogel)																			
Pijlstaart (niet-broedvogel)																			
Rietzanger (broedvogel)																			
Slechtvalk (niet-broedvogel)																			
Slobeend (niet-broedvogel)																			
Smient (niet-broedvogel)																			
Strandplevier (broedvogel)																			
Toppereend (niet-broedvogel)																			
Visarend (niet-broedvogel)																			
Visdief (broedvogel)																			
Wilde eend (niet-broedvogel)																			
Wintertaling (niet-broedvogel)																			
Wulp (niet-broedvogel)																			
Zwartkopmeeuw (broedvogel)																			

zeer gevoelig

gevoelig

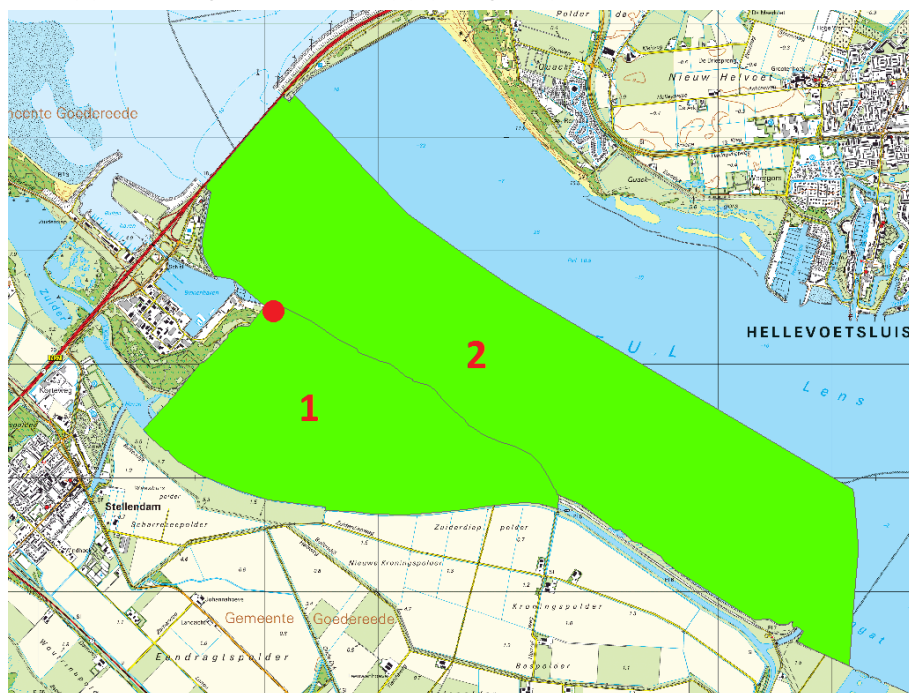
niet gevoelig

n.v.t.

onbekend

Bijlage 3. Niet-broedvogelgegevens

Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van watervogeltelgebieden Scheelhoek (1) en Haringvliet Zuidwest (2) (lichtgroen).

Doelstellingen niet-broedvogels Natura 2000-gebied Haringvliet en watervogel-tellingen (Vereniging Natuurmonumenten 2016).

Soort	Doel	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling	Seizoensgem. 2011-2015	% van doelstelling
Aalscholver	240	+	Behoud	19,1	8,0
Bergeend	820	+	Behoud	25,5	3,1
Brandgans	14.800	+	Behoud	510,1	3,4
Dwerggans	20	--	Behoud	0,0	0,0
Fuut	160	-	Behoud	29,8	18,6
Goudplevier	1600	--	Behoud	40,0	2,5
Grauwe gans	6600	+	Behoud	353,9	5,4
Grutto	290	--	Behoud	4,7	1,6
Kievit	290	-	Behoud	120,4	41,5
Kleine zilverreiger	3	+	Behoud	0,2	7,3
Kleine zwaan	-	-	Behoud	1,5	n.v.t.
Kluut	160	-	Behoud	5,9	3,7
Kolgans	400	+	Behoud	21,6	5,4
Krakeend	860	+	Behoud	127,9	14,9
Kuifeend	3600	-	Behoud	107,2	3,0
Lepelaar	160	+	Behoud	9,1	5,7
Meerkoet	2300	-	Behoud	337,2	14,7
Pijlstaart	30	-	Behoud	0,2	0,7
Slechtvalk	8	+	Behoud	0,2	1,9
Slobeend	90	+	Behoud	2,9	3,2
Smient	8900	+	Behoud	63,5	0,7
Topper	120	--	Behoud	0,0	0,0
Visarend	3	+	Behoud	0,0	0,0
Wilde eend	6100	+	Behoud	74,5	1,2
Wintertaling	770	-	Behoud	16,2	2,1
Wulp	210	+	Behoud	5,0	2,4

Bijlage 4. Opgave van Quickscanhulp.nl

Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het onderzoeksgebied - levering uit de Nationale Database Flora en Fauna

Disclaimer - De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

© NDFF - quickscanhulp.nl 30-01-2017 09:56:18

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Alpenwatersalamander	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bastaardkikker	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bruine kikker	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Gewone pad	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Kleine watersalamander	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bosmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bunzing	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Dwergmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Dwergspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Egel	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Gewone bosspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Haas	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Hermelijn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Huisspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Konijn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Ree	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Rosse woelmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Veldmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Wezel	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Gewone zeehond	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Grijze zeehond	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Waterspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bever	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Bruinvis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Noordse woelmuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Watervleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Havik	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Huismus	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km

Ransuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Roek	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Zwarte Wouw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km

Bijlage 5. Soortenvrijstellinglijst Provincie Zuid-Holland

In onderstaande tabel zijn de soorten weergegeven waarvoor in de provincie Zuid-Holland vrijstelling geldt.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën	
Bastaardkikker (oude naam: Middelste groene kikker)	<i>Pelophylax klepton esculentus (Rana esculenta)</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris (oude naam: Triturus vulgaris)</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus (oude naam Rana ridibunda)</i>

Bron: Besluit van Provinciale Staten van Zuid-Holland van 9 november 2016, tot vaststelling van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland, met nummer 6949. (via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6788.html>)

Colofon

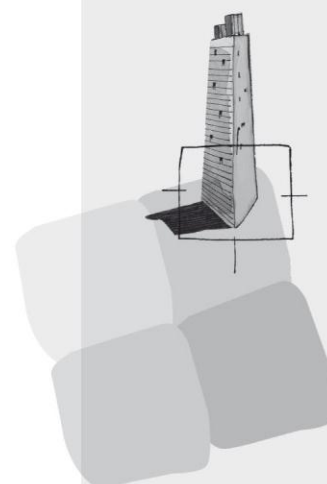
Opdrachtgever
Vogelbescherming

Contactpersoon
de heer P. Rutten

Rapport
BügelHajema Adviseurs b.v.

Projectleiding
mevrouw J. Pronk

Projectnummer
859.02.50.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Adviseurs voor leefomgeving en
omgevingsrecht BNSP
Utrechtseweg 7
3811 NA Amersfoort
T 033 465 65 45
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort